

Haberler > Yazarlar > Gila BENMAYOR > Nükleer yakıt ve atık nereden geçecek?

Gila Benmayor

Nükleer yakıt ve atık nereden geçecek?

15 Ağustos 2016

EDAM'ın (Ekonomik ve Dış Politikalar Merkezi) önümüzdeki günlerde yayınlanacak olan "Akkuyu Projesi ve Nükleer Emniyet" raporuna dayanarak geçen cuma günü ele aldığım 'Akkuyu'nun Riskleri'ne devam ediyorum.

Raporda öne çıkan risklere geçmeden önce **EDAM** Başkanı **Sinan Ülgen**'in şu sözlerinin altını çizelim.

"Nükleer enerjinin çok riski var. Devletler bunları ancak minimize etmeye yönelik politikalar geliştirebilir. Nükleer risklerin azalması gerçek bir hukuk devletinde olabilir, güçler ayrılığı ile olabilir.

”**FETÖ** darbe girişimi sonrası ortaya çıkan tabloda yargı başta kurumların nasıl ele geçmiş olduğunu gördük.

Santralin kazalara karşı korunması (nükleer güvenlik) saldırılara karşı korunması (nükleer emniyet) yargısı ele geçirilmiş bir ülkede nasıl olacak?

Güçlerin ayrılığı dediğimizde, nükleer enerjide özellikle denetleyen, halkın ve çevrenin sağlığını gözeten kurumların bağımsızlığı önemli.

Örneğin, **ABD Nükleer Düzenleme Komisyonu** (Nuclear Regulatory Commission) tümten bağımsız dev bir yapı örneğinin. Bizdeki **TAEK**'in (Türkiye Atom Enerjisi Kurumu) muadili. Ama fark şu: **TAEK** Enerji Bakanlığı'na bağlı, yani siyasetten bağımsız değil.

DENETLEYİCİNİN BAĞIMSIZLIĞI

Nükleer enerjiyi denetleyen kurumların bağımsızlığının ne denli önemli olduğunu anlatmak için **Finlandiya** örneğini de verebilirim.

Fransız **Areva**'nın bu ülkede yapımını üstlendiği nükleer santral yıllardır bitmiyor.

Neden?

Çünkü **Finlandiya**'nın TAEK muadili bağımsız kurumu **Areva**'nın güvenlik önlemlerini yeterli bulmadı.

Dolayısıyla hem iş uzadı, hem nükleer santralin maliyeti 2.5 misli arttı.

TAEK'in **Finlandiya** örneğinde olduğu gibi Akkuyu'ya “**güvenlik yeterli değil**” diye müdahalesi mümkün mü?

Hem maliyet artacak, hem proje 5-10 yıl ileriye atılacak.

Japonya'daki **Fukuşima** örneğine gelirsek, kazanın kontrol altına alınmasındaki gecikme, santrali

işleten **Tepco** ile denetleyici kurumun çok içi içe geçmiş olmasına bağlıyor.

Denetleyici kurum, **Tepco**'ya “**güvenlik önlemlerini arttır**” baskısını pek yapmamış.Akkuyu'ya dönersek hem yapım, hem işletim aşamalarında güvenliği kim denetleyecek?

Elimizde sadece Enerji Bakanlığı'na bağlı **TAEK** var.

BOĞAZLARDAN GEÇER Mİ?

EDAM Raporu'nun dikkat çektiği bir başka nokta Rusya ile Türkiye arasında hassas istihbarat bilgilerinin paylaşımı.Dışarıdan saldırı yani nükleer emniyet dediğiniz zaman **İŞİD**'i var, **PKK**'sı var, **FETÖ**'su var.Rusya ile Türkiye arasında bunlarla ilgili gizli istihbarat alışverişi olması gerek.

Ancak Türkiye **NATO** ülkesi, Rusya değil.Uzun vadede sorun yaratabilir.Öte yandan, uluslararası düzenlemeye göre tesis içinde emniyetin sorumlusu işleten şirket yani Rusya yani devlete bağlı **Rosatom**.Şimdiki mevzuata göre, emniyeti sağlayacak personelin Rusya'dan gelmesi mümkün değil.

Dolayısıyla Rusya buradan bir güvenlik şirketiyle anlaşacak, nükleer eğitimi verecek.Raporun dikkat çektiği en önemli risk ise nükleer santrale yakıt, buradan da atık taşınması meselesi.

ÇED raporunda, taşımada Boğazlar alternatif bir rota olarak gösteriliyor.Nükleer atıkların **Boğazlardan** geçmesi ihtimali tüyler ürpertici değil mi?

Hem **boğaz** gibi **İstanbul**'un göz bebeği söz konusu, hem Ülgen'in dikkat çektiği gibi yakıt ve atık taşıma işlemi saldırılara fazlasıyla maruz.Raporun etraflıca ele aldığı, kritik yazılımın Rusça olması dahil riskler bir yana, en önemli vurgu bu sürecin siyasetten arındırılmış olmasının gerekliliği.

Akkuyu'nun bam teli bu.Ne yazık ki, **Plan Bütçe Komisyonu**'nda görüşülmesine başlanan Varlık Fonu kanun teklifindeki 70. Maddeyle Akkuya'ya “**Stratejik Yatırım**” statüsü verildiğine göre süreç siyasetten aranamayacak.

HER YERDE HÜRRİYET

DİĞER KANALLAR

[Facebook](#)

[Twitter](#)

[RSS](#)

[Kişisel Verilerin Korunması](#)

[Hürriyet Kurumsal](#)

[Bize Ulaşın](#)

Hürriyet
com.tr

© Copyright 2022 Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş